

Foreningen Endelave Hav- og Dambrug – Nej Tak Foreningen Endelave Natur og Miljø

www.endelave-hav-og-dambrug-nej-tak.dk

Talsmand Anders Grosen

Hjertegræsvej 11, 8789 Endelave

CVR nr. 36651350

2. september 2021

Søfartsstyrelsen
Caspar Brands Plads 9, 4220 Korsør
Att.: Havplan, havplan@dma.dk

Høringsvar afgivet på
<https://havplan.dk/da/page/consultation/3979eda1-428a-4985-8118-c9b5ba7f859f>

Vedr. Høringsvar til forslag til Danmarks første Havplan

Vi glæder os over indsatsen for at skabe en samlet havplan til anvendelse i det danske havområde. Der er i høj grad brug for en gennemtænkt og velafvejede disponering af vores fælles arealer i havet. Der er et stort behov for øget beskyttelse og udvikling af de naturlige havmiljøer.

Endelave Natur og Miljø / Endelave Hav- og Dambrug – Nej Tak er en miljøforening med godt 200 medlemmer, som fokuserer på natur og miljø i Natura 2000 område nr. 56: Horsens Fjord, havet øst for og Endelave.

Generelle bemærkninger

Havplanens lovgrundlag siger, at der skal udarbejdes en havplan, der er bæredygtig og økosystembaseret. Det har vi meget vanskeligt ved at se i udkastet. Friluftsliv og havbaseret turisme har en meget stor økonomisk betydning for samfundsøkonomien, og der savnes en plan, der også forholder sig til bæredygtig turisme, rekreative aktiviteter, friluftsliv og lignende. Dette er slet ikke prioriteret, herunder samspillet mellem land og vand.

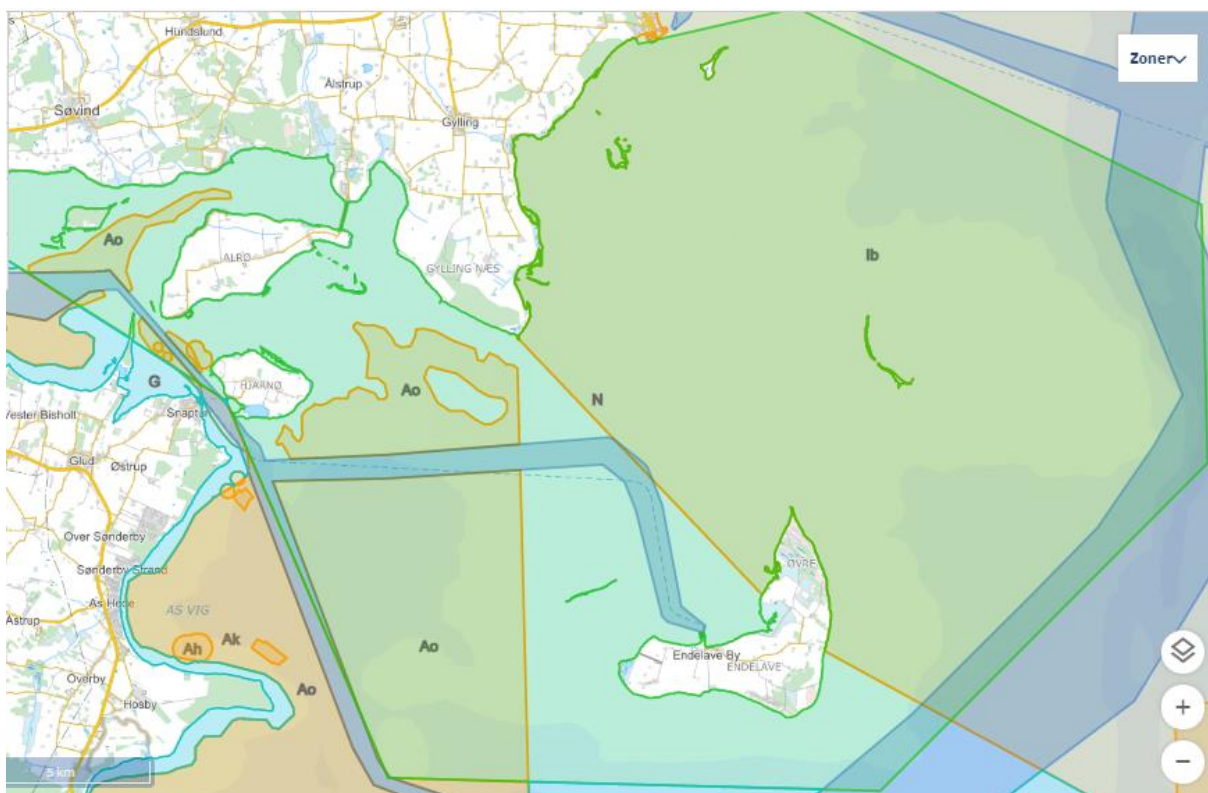
Vi mener således ikke, at havplanen forholder sig til samspillet mellem hav og land, herunder kystturisme og friluftsliv og omfanget af den jobskabelse og økonomi den indeholder.

Endvidere forholder havplanen sig heller ikke til et sundt havmiljø, herunder den aktuelle miljøtilstand, miljømål og presfaktorer for de enkelte havområder. Eksempelvis næringsstofbelastningen, der resulterer i årlige iltsvind mange steder i de indre danske farvande. Det er en meget alvorlige mangler for en havplan, der jf loven skal fremme en bæredygtig og økosystembaseret udvikling.

Vi mener ikke, at natur- og miljøhensynet er adresseret godt nok i udkastet og vi mener derfor, at det skal indgå med langt større vægt. Det er svært at få øje på det bæredygtige og økosystembaserede, da havplanen udelukkende fokuseres på erhvervsinteresser.

Konkrete bemærkninger

Vores konkrete bemærkninger omhandler *Natura 2000 område 56: "Horsens Fjord, Havet øst for og Endelave"*. Nedenfor ses havplansudkastet for dette område. Arealdisponeringen omfatter reservation af arealer til linemuslinge anlæg, havbrug og transportkorridor, men den burde også fokusere på bundskrabende fiskeredskaber. Vi kommenterer på disse 4 emner.

1. Reservation af arealer til muslingebrug

Et meget stort område mellem Endelave og Jylland er i planforslaget udlagt til "Opdræt af skaldyr i vand-søjlen" - dvs. produktion af blåmuslinger på liner. Det blev forsøgt 2011-15 i et storstilet forsøg i samspil med opdræt af havørreder i havbrug og tangdyrkning, og blev finansieret med GUDP midler og private investeringer. Det lykkedes ikke i forsøgsperioden at få etableret en kommerciel bæredygtig produktion, og muslingebrugene har siden ligget uvirksomme hen. Det skyldes primært, at store bestande af Natura 2000 beskyttede ederfugle fouragerede kraftigt på linemuslingerne. Ulovlige forsøg på at skræmme ederfugle væk med støjkanoner mislykkedes. Dertil kommer at linemuslingerne blev hjemsøgt af søstjerner og hydroider, og at vinterstorme ødelagde muslinge anlæggene.

Hvis der skal etableres en muslinge produktion i Natura 2000 område nr. 56, vil det kræve støj for at skræmme fuglene væk, og det vil være i modstrid med udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområde nr. 36, hvori indgår ederfugle.

Muslinge anlæggende har således siden 2015 ligget uvirksomme og i 2021 har firmaet Wittrup Seafood opkøbt alle muslinge anlæg i As Vig for at flytte denne produktion til Limfjorden, hvor forholdene åbenbart er mere velegnede end i As Vig området.

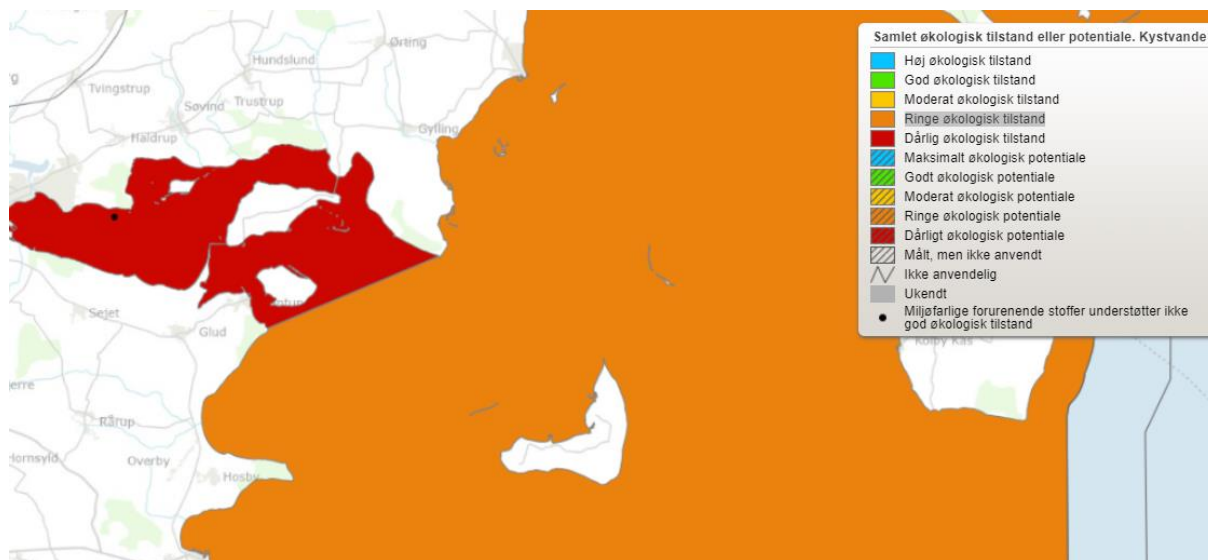
Produktion af blåmuslinger på liner i Natura 2000 område vil betyde en betydelig skadelig sedimentation af fækalier fra muslingerne, der lever af mikroalger, som ellers ville føres bort af havstrømme. Det vil stride mod den vidtgående beskyttelse af naturbeskyttelsesområder, som der er retspraksis for.

Det meget store areal, der er tænkt reserveret til dyrkning af linemuslinger omfatter områder mod nord, hvor der vokser makroalger, og hvor ålegræs nu endelig er under retablering. Det er mod Natura 2000 områdets målsætning, at presfaktoren for makroalger og ålegræs øges, hvilket vil resultere i bl.a. lys-svækkelse og materialesedimentation. Området med linemuslinger omfatter områder, som for 120 år siden var dækket af vidt udbredte ålegræsbevoksninger. Målet er en "god økologisk tilstand" af havområdet, hvilket betyder at bl.a. disse ålegræsskove skal retableres. Det vil produktion af linemuslingerivandfasen virke imod. Ålegræsarealer er -udover en vandkvalitetsindikator- vigtige som opvækstområder for forskellige fiskarter. Ålegræs binder også CO₂ og bidrage derved til at reducere drivhuseffekten og dermed klimaændringerne.

Natura 2000 område 56 har i 2021 en "ringe økologisk tilstand" jf. Miljøgis' tilstandskortlægning, se figuren nedenfor. Områdets økologiske tilstand skal inden 2027 hæves til "god tilstand" i følge krav i Vandrammedirektivet / Vandområdeplaner. Det er ikke mulig, hvis store arealer med linemuslinger etableres.

Vi er opmærksomme på, at Havplanen ikke er tilstrækkeligt grundlag til etablering af linemuslinge anlæg, og at egentlige ansøgninger skal godkendes af myndighederne. Men ved angivelse af en arealdisponering, åbnes der op for muligheden, hvilket er i konflikt med vandrammedirektivets mål for bl.a. dette område.

Vi mener derfor ikke, at der skal udlægges områder til produktion af linemuslinger, dels pga. muslinge-historikken og dels pga. anlæggenes skade på Natura 2000 områdets tilstand, herunder opnåelse af vanddirektivets miljømål for vandområdet.

Økologisk tilstand 2021 i Natura 2000 område 56 er klassificeret som ringe. ref: <https://miljoegis.mim.dk/spatial-map?profile=vandrammedirektiv3tilstand2021>

2. Reservation af arealer til havbrug

I og nær den vestlige del af Natura 2000 område nr. 56 udlægger planforslaget 8 områder til havbrug. I øjeblikket er der 5 havbrug i dette område, hvor der efter de til Hedensted Kommune indsendte årsindberetninger årligt er en nettoproduktion på 860 tons havørreder. Se "Standardproduktionsbidraget pr. ton fisk produceret i et havbrug". Denne produktion udleder store mængder fækalier til vandmiljøet, der kan beregnes til 189 tons i tørvægt. Dertil kommer tilførslen af 40,9 tons kvælstof og 5,2 tons fosfor, der skaber en opblomstring af alger, som skaber organisk materiale, skygger for makroalger og ålegræs, og består af organisk stof, der under forbrug af ilt nedbrydes i vandsøjlen eller på havbunden.

Området er i forvejen stærkt belastet med alger og derfor meget langt fra målet i 2027 om god økologisk tilstand, men havplanen vil åbne for øget tilførsel af fiskefækalier, næringssalte og algerester og i sidste ende slam på havbunden til dette begrænsede område. Mange alger i havvandet og meget slam på havbunden skaber utiltalende havvand for mennesker og betydeligt forringede levevilkår for planter og dyr i havet. Vandudskiftningen er lav, da havdybden er under 10 m i det meste af området, og vandet primært vandrer lidt frem og tilbage. Der ses jævnligt iltsvind i området -senest i As Vig i september 2020.

Langs vestsiden af As Vig fra Pøt Strandby til Kirkholm Strandby ligger mange af de 1535 feriehus i Hedensted Kommune i 2016 (Sommerhuse i Danmark - DST Analyse, 2018). Folk i disse store feriehusområder har tidligere lavet omfattende protester mod havbrugene i As Vig, men Hedensted Kommune valgte at overhøre disse protester. Havplanforslaget synes til vores store undren at lægge op til et øget antal havbrugsområder i As Vig og yderfjorden fra 5 til 8 og dermed øge belastningen af natur, miljø og badevand ud for de store sommerhusområder. Dertil kommer de betydelige visuelle gener. Ved siden af omfattende gener for mange borgere kommer også store tabte indtægter fra turister, der kommer for at opleve det friske og rene naturlige liv ved kysten. Turistfremstødet Destination Kystlandet omtaler As Vig således: "Her er der et bredt tæppe af fint hvidt sand og lavt rent vand."

Igen er vi opmærksomme på, at Havplanen ikke er tilstrækkeligt grundlag til etablering af nye havbrug, og at egentlige ansøgninger skal godkendes af myndighederne. Men ved fastlæggelse af en arealdisponering, åbnes der op for muligheden, hvilket er i konflikt med vandrammedirektivets mål for området.

Vi mener derfor, at al planlægning af fremtidige havbrugsarealer i dette område helt skal udgå.

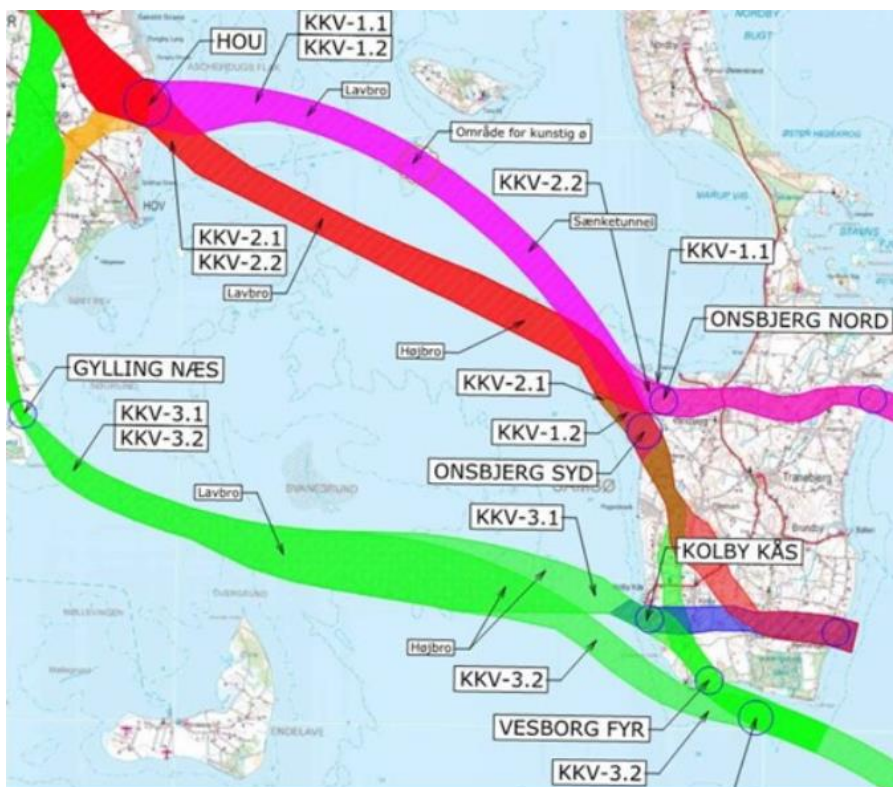
3. Reservation af arealer til transportinfrastruktur

Store dele af Natura 2000 område nr. 56 er berørt af de såkaldte "konkrete transportinfrastrukturprojekter", der bl.a. skal sikre plads til at etablere en fast forbindelse mellem Jylland og Sjælland. Den angivne afgrænsning omfatter havet rundt om den nordlige tredjedel af Endelave, primært Øvre, Det ser ud til, at landjorden på Endelave kun er undtaget fra denne arealreservation, fordi det aktuelle planforslag er et oplæg til en havplan. Det er sandsynligvis hensigten, at øens nordlige del senere kan indgå i en samlet plan for en trafikforbindelse over Kattegat.

Dette oplæg er helt uforståeligt, da området dels er fredet, dels beskyttet af §3- og Natura 2000 lovgivning. Endelave har store arealer med usædvanlig rig og mangfoldig natur og uberørte kyster hele vejen rundt. Hvis øen Endelave inddrages i denne nye trafikforbindelse over Kattegat vil øens rige biodiversitet blive betydeligt forarmet. Denne biodiversitet og de uforstyrrede kyster er af afgørende betydning for turisme på Endelave.

Endvidere er vi uforstående overfor, at det reservede havareal strækker sig så langt sydpå som angivet. De foreslåede korridorer herunder går langt nordligere. Selv med en sikkerhedsmargin i arealdisponeringen, er så sydlig en reservation unødvendig.

Vi mener derfor, at arealreservationen skal trækkes langt nordligere og helt friholde øen Endelave og vandområderne omkring.

Rapporten "Indledende linieføringsovervejelser for Kattegatforbindelsen" angiver 3 alternativer.

REF: <https://kattogat.dk/wp-content/uploads/2020/03/Delrapport-Indledende-linief%C3%B8ringsovervejelser-85000-RAD-PL-RAP-0111-2.pdf>

4. Bundskrabende fiskeredskaber

Vi mener, at havplanen skal fokusere på beskyttelse af udvalgte områder mod bundskrabende fiskeredskaber. Siden 1932 har disse redskaber været forbudt i Øresund, og det har sikret området et rigt biologisk liv og god fangst af fisk med andre redskaber. Bundskrabende redskaber bruges til fangst af fisk, jomfruhummer og muslinger. Disse fiskeredskaber ødelægger i vidt omfang det naturlige liv i havet, og muslingeskraberne skaber langsigtede skader på havbunden ved at fjerne de sten, der skaber fæste for tangvegetationen. Samtidig hvirvles sedimenter op fra bunden, som svækker tang og ålegræs ved at skygge for den og lejre sig på den. Endvidere ødelægges al bundfauna hver gang der skrabes. Brug af bundskrabende fiskeredskaber strider mod målsætningen for Natura 2000 område ved at begrænse fødegrundlaget for fugle, der indgår i udpegningsgrundlaget.

Natura 2000 område 56: "Horsens Fjord, Havet øst for og Endelave" helt bør friholdes for bundskrabende fiskeredskaber.

Med venlig hilsen
Foreningen Endelave Natur & Miljø

Anders Grosen
geograf
grosenvejle@gmail.com
tel: 2988 9406

Danna Borg
miljøbiolog
danna_borg@hotmail.com
tel: 6143 6963